

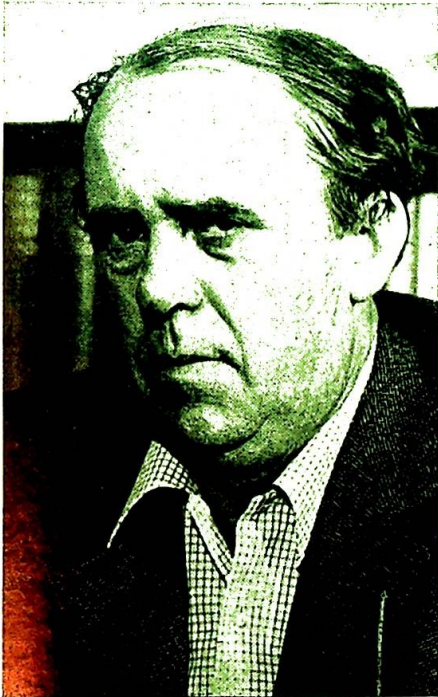
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 19

85. ARGANG
13. OKTOBER

1973

**BØLLS
IRSKE
DAGBOK**

(SIDE 294)

**UNG KVINNELIG DOKTOR
GÅR INN I ET KATOLSK
OSLO-KLOSTER SOM
LUTHERSK KRISTEN**

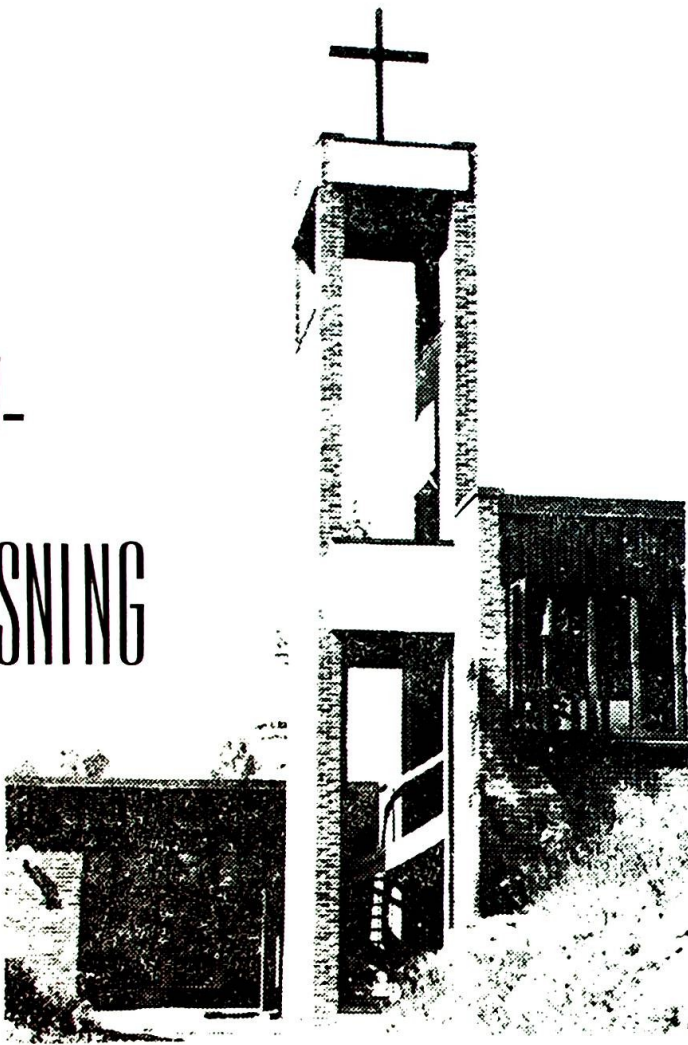
**LES OM DET
I DAGENS
INTERVJU MED
DOMINIKANER-
PATER FJELD**

(SIDE 292)

INTENSIV- UNDERVISNING

BÆRUM

REDAKSJONELT:

EN

På de neste sider i dette nummeret av ST. OLAV har vi et intervju med dominikanernes prior i Oslo, pater Arne Fjeld. Under det intervjuet dukket det uventet frem en ganske betydelig nyhet som ikke hadde noe å gjøre med paterens eget kloster, men derimot med de kontemplative dominikanerinnens sted på Lunden. Forbindelsen med vår samtale var likevel klar nok: Det som skjer i økumenisk sammenheng er viktig og spennende for prioren.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

Den katolske menigheten i Bærum har begynt med et nytt opplegg for religionsundervisning som kan innvarsle noe av fremtidens undervisningsmønster i bispedømmet. Det er den såkalte intensivundervisning av både barn og voksne.

Tanken bak dette nye opplegget er følgende:

Det har med årene blitt vanskeligere å gjennomføre religionsundervisningen på den tradisjonelle måten, spesielt etter at mange skoler innførte femdagers-uke. Dette fører til lengre skoledager, og barn og unge er trette når de etterpå kommer til religions-timene. Undervisningen blir ekstra belastning — hvis de i det hele tatt møter opp.

I mange år alt er det nå i den katolske verden satset penger, tid og arbeidskraft på å finne frem til en gjennomgripende fornyelse av Kirkens trosundervisning. Svenskene har vært aktive her, og det var på Johannesgården i Göteborg hvor en liten gruppe med prest, søster og legfolk fra Bærum første gang fulgte den nye

intensivundervisningen på nært hold. Birgitta Hulaas forteller:

«Kl. 10.00 lørdag morgen møtte barna opp. De var delt opp i grupper på 10—12 stykker. Jeg overvar gruppe 4's første time. Lederne i denne gruppen var to mødre, — den ene med pedagogisk bakgrunn. Den ene av lederne fortalte en historie som handlet om fred mellom menneskene, med andre ord om nestekjærlighet. Etterpå snakket de sammen om temaet, og før jeg visste ord av det var en hel time gått.

Neste time tilbrakte jeg sammen med 8 herlige unger i 7—8 års alderen. Deres ledere var to yngre søstre. De hadde i første time dramatisert over forrige måneds tema. I andre time tok de for seg Sakeus, «den falske tollereren». Søstrene og barna leste sammen om ham i en billedbok med fengslende illustrasjoner i sprakende farger. Så sang de om Sakeus og en av søstrene spilte blokkfløyte. Tilslutt fikk barna tegne. Da klokken var blitt 12.00 skulle barna spise.

De foreldre som hadde brakt barna

sine til Johannesgården om morgenen kom nå tilbake. Sammen med en prest skulle de ha et diskusjonsmøte. Foreldrene var også delt opp i grupper på 6—8 stk. De var alle på fornavn og diskuterte åpent sine religiøse og moralske problemer. De fleste problemene gjaldt jo barna, men de kom også inn på problemer angående sin personlige tro. Kl. 13.00 var det messe i kapellet.

Etter messen fikk barna leke eller se en film mens foreldrene holdt et møte med prestene og lederne innen de forskjellige gruppene. Dette møtet hadde to hensikter:

- 1) Lederne ville høre om barnas reaksjoner etter siste måneds undervisning og samtidig hva foreldrene hadde gjort for å hjelpe og veilede sine barn i mellomtiden.
- 2) Lederne informerte foreldrene om hva de hadde gjennomgått med barna om formiddagen, og hva de ville at foreldrene skulle snakke med sine barn om til neste gang.

Kl. 15.00 var dagen slutt for barn og foreldre. Nu ble det servert varm mat til de som hadde undervist. Etter måltidet møttes prestene og lederne

(Forts. s. 299.)

HETSØNSKET

Nyheten var, kort fortalt, følgende: En ung luthersk kvinnelig lege forsøker å slutte seg til et katolsk kloster i Norge og samtidig vedbli å være lutheraner.

Det er den slags opplysninger som ville rystet begge kirkesamfunn som nesten bespottelige for bare et par menneskealdre siden. Slik gjorde man absolutt ikke.

Idag vekket nyheten hos de fleste forhåpentligvis glede.

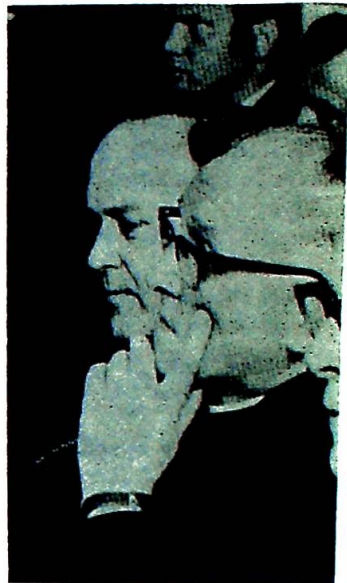
Og det sier jo en hel del om alt som har skjedd på denne religiøse kuldefront, at enhetsønsket nå kan formuleres så tydelig:

Den unge kvinnen — som har praktisert som lege et par år før hun brøt over tvert — ønsker å synliggjøre splittelsen. Hun går til en radikal omlegning av sitt liv, uten å bryte.

Den katolske kommuniteten der oppe som lever i den kontemplative tradisjon, tar imot henne for å forsøke å innpasse henne i sitt fellesskap.

Som vi også sier i selve intervjuet, er ikke saken løst med dette. Lykkes det hele religiøst og menneskelig for partene, må beslutningen også kirkerettslig bringes i orden.

A. R.

Den nye generalvikaren i Oslo katolske bispedømme, monsignore F. J. Fishedick er på plass og i arbeid i Akersveien 5 i Oslo. Her er han fotografert sammen med biskopen.

ET SMIL, LITT GLEDE

Det sies så mangt og meget om oss nordmenn. Noe taler så absolutt ikke til vår fordel, men vi er også svært raske til å fremheve vår egen prektighet. Det sies blant annet at det norske folk har giverglede — hva nå det måtte være for noe. Men det vil visst si at det blir gitt så og så mange kroner pr. snute til veldedige formål pr. år. Hvor meget burde jeg selvsagt ha undersøkt, men det var ikke det jeg skulle skrive om. Derimot lyste det mot meg fra noen plakater her forleden, et opprop fra Røde Kors: «Nestekjærlighet i hver krone...» Og sant skal sies — kronene rullet villig vekk ned i plastikkbottene som ble passet på av to stramme karer fra Kongens garde. Og det slo meg, som så ofte før, hvor lett det er å kjøpe seg en god samvittighet, og hvor utrolig meget bedre den pilsen smaker som man bevilger seg til middag etterpå.

Det er langt fra min mening å kritisere folk som gir — særlig fordi jeg selv hører til en kategori her i vårt samfunn som svært sjelden gir min skjerv i form av kroner i en plastikkbøtte. Og at det trengs at vi også åpner våre lommebøker, er sikkert. Men — det finnes også andre former for nestekjærlighet som man kanskje skulle ofre en tanke av og til. Selvfølgelig, sier du — det er da ikke noe

Av METTE ANDRÉSEN O.P.

nytt under solen. Men hva om vi lanserte — om ikke på plakater, så i praksis — dette med nestekjærlighet i hvert SMIL. Og her kommer jeg igjen tilbake til oss nordmenn. Smiler du på gaten, tror nemlig folk at du enten er full eller smårar. Det er ikke fullt så vanskelig når man går i ordensdrakt — da tror nemlig folk at man må se «snill» ut! Men mon ikke våre medmennesker er like sugne på litt vennlighet som den stonaden de får tildelt gjennom luken på postkontoret. Neida — jeg vet at man ikke lever av å smile til hverandre, men mon tro om man ikke lever litt bedre når man gjør det?

Vi er ikke alle en Frans av Assisi — denne gledens trubadur som snakket med fuglene og skrev lovsang til broder Sol. Om noen hadde oppført seg som ham i dag, var han høyst sannsynlig blitt sperret inne. Det er som om vi glemmer den umiddelbare gleden i vår travle hverdag. Eller — når vi opplever våre gledesstunder, tenker vi ikke på å formidle dem til andre. Ikke den brautende glede, men den stillferdige, den kontaktskapende, den smittebærende glede. Det kjennes av og til som om man ikke har lov til

å glede seg. Fordi det er så megen lidelse omkring oss, så meget vanvittig som skjer, ikke bare rundt om i verden, men også blant våre nærmeste. Angst, frykt, motløshet og fortvilelse preger så mange av de mennesker vi møter.

Det være langt fra meg å tro at man kan «putte sine sorger i en gammel sekk» og smile... Men på den annen side, tror jeg det vil være litt av en katastrofe om man ikke lenger evner også å le av enkelte ting, kanskje sine egne dumheter eller den forferdelig hoytidelige måten man tar seg selv på.

Av og til møter man mennesker som kan dette, og som derfor virker så befriende på sine omgivelser. Slike som sier at vinflasken er halvfull når de fleste av oss vil kalle den halvtom. Slike som ser mer på hva de har enn på hva de ikke har. Slike som — ja, som det er godt å vite er til.

Det er sikkert dumt og ikke så lite naivt å skrive dette. Jeg burde kanskje heller komme med noen dypsinde teologiske betraktninger istedenfor å slå et slag for smilet. Men kanskje skulle vi — på alvor — ta oss dette litt ad notam — det ER nestekjærlighet i hvert smil!

«For å synliggjøre

SPENNENDE FORSØK I LUNDEN

Av AGE RØNNING

Jeg spør pater Arne Fjeld, dominikanernes 38 år gamle prior om hva han synes er det mest spennende i dagens situasjon.

Han kommer øyeblikkelig inn på økumenismen.

Dumme meg tolker det først som en snill uttalelse av en meget snill og vennlig mann. (Han er så smilende og forståelsesfull at en av hans klosterbrødre for spøk skal ha sagt: Det må være håp for Arne, han er sikkert ond på bunnen.)

Men jeg tar fullstendig feil. Ganske rolig forteller han meg om en av de spennende ting som faktisk nå skjer mellom kirkene her hjemme. Og jeg forstår, om enn noe sent, at hans opprinnelige svar var meget treffende, dette er spennende:

— Det har nettopp flyttet inn en luthersk dame i det kontemplative dominikanerinne-klosteret på Lunden. Hun håper å bli en del av kommuniteten. Hun heter Eva Dahl, er ferdigutdannet lege og har praktisert et par år. Hun vil gjerne bli dominikanerinne uten å konvertere. Hun oppfatter det så vidt jeg forstår nettopp som et forsøk på å synliggjøre splittelsen, det er det første. Hun vil ikke kunne gå til communion i klosteret.

— For det annet vil hun vise sine lutherske venner at det mangler noe i hennes kirke, nemlig den kontemplative tradisjon. Slik at hun må gå til de andre for å få noe som hun oppfatter som autentisk kristent.

Arne Fjeld fortsetter:

— Egentlig gjør hun det samme som vi forsøker, å formidle katolske verdier. Hun kommer fordi hun føler det samme som oss, at disse to kirkene har utviklet seg bort fra hverandre.

— Hun håper at hun skal slippe å konvertere, at hun i egenskap av lutheraner skal kunne leve de samme verdier som er i behold i den katolske kirke.

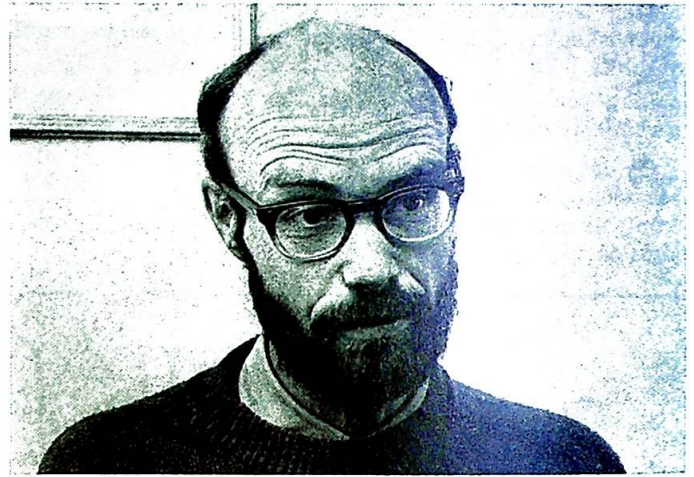
— Kan hun gjøre dette?

— Det er det de forsøker. Man håper at hvis hun klarer det menneskelig og religiøst, og kommuniteten klarer til å gjøre henne til en del av sitt fellesskap at det formelle og juridiske kan ordnes. Hun får ikke adgang til sakramentene, og jeg tror ikke at hun ønsker noen privilegier. Hun er der blant annet for å synliggjøre splittelsen.

Eva Dahl som er i begynnelsen av tredveårene, har gått med planer for dette skritt i noen år. Nylig flyttet hun så opp på Lunden for seks måneder, til prøvetiden, den som alle får. Hun har sluttet som lege.

Pater Fjeld har med dette eksemplet svart på mitt første spørsmål. Han ser mesteparten i dette perspektiv. Han sier selv:

— Jeg synes at noe av målsettingen for den katolske kirkes nærvær i Norden må sees i økumenisk sammenheng. Det er knapt noen av oss her i klosteret som ikke

har nære og gode vennskap med for eksempel lutherske teologer, begge parter trenger hverandre.

— Men samtidig pågår konvertittundervisningen?

Pater Fjeld smiler:

— Det er stadig folk som vil bli katolikk, skjønner du. Jeg tror ikke at det egentlig er noen problematiske motsetninger for oss i alt dette. Det finnes jo mennesker som aldri har fått noe forhold til Kristus i den lutherske kirke og som gjerne vil bli katolske kristne. Takket være vår liturgi, at de har vært i utlandet, at de har lest katolske skrifter, Johannes av Korset osv., osv. får de et forhold til Kristus gjennom vår kirke.

— Eller, fortsetter han, — det er mennesker som har vært engasjerte lutheranere, men som kanskje har fått et snevert norsk miljø i vrangstruppen og som vil oppleve noe annet, i et miljø hvor de synes at de kan leve.

— Vi synes kort sagt at det er legitimt å drive denne konvertittundervisningen når det hjelper folk til å leve som kristne. De skal kunne få bli katolikker når de ber om det. Men vi er ikke ute etter å omvende hele Norge, ikke sant?

— Hva er det nye, med få ord?

— Aksentforskyvningen er i måten å vurdere andre på. Alt det den katolske kirke lærer om seg selv, tror vi på. Men det aller viktigste er å dele med alle kristne de verdier som vi synes at vi har.

Under denne del av samtalen sier han også:

— Det forekommer meg mot Kristi vilje at det er mange forskjellige kirkesamfunn. At de ikke kan holde sammen og respektere hverandres syn. Og det jeg synes er gledelig og spennende er dette at en viss flerfoldighet, en ekte katolisitet, synes å trenge inn, også på det kirkerettslige plan. At det blir akseptert at folk og forhold er

splittelsen»

KLOSTER

forskjellige, og at alle likevel har borgerrett innen Kirken. Dermed har han for annen gang på kort tid besvart mitt første spørsmål.

Prioren er født i Drammen, ble opptatt i den katolske kirke som 21-åring av pastor Laudy og ble en het augustdag i 1967 presteviet som ung dominikaner av biskop Gran. Det er to ytterpunkter. Mellom dem ligger en utdannelse som bibliotekar, det første møtet med andre katolske unge (Vinterskolen i Urtegaten) og en årelang studietid i et fransk kloster. Han sier selv at han var en smule bange «for disse dominikanerne og deres intellektuelle høye flukt» før han bestemte seg, men faktum er ihvertfall at han ble valgt til prior i 71, bare ett år etter at han hadde kommet til St. Dominikus for godt. Mellom prestevielsen og dette er det to år hvor han fullfører sin utdannelse — ikke i Frankrike, men i USA.

I USA bodde han ikke langt fra Berkely-universitetet (hvorfra han muligens har mottatt visse impulser) og arbeidet ett år på deltid i et sogn midt inne i San Francisco. Han forteller selv:

— Det var et sogn som hadde vært et «pent strøk», men hvor folk nå flyttet ut, og negrene flyttet inn. De vanlige sogneskolenene hadde mest farvede barn, mens det fremdeles gikk unge damer av god familie på St. Rose Academy. Forstår du? Nesten alle USA's problemer fikk et skjæringspunkt i akkurat dette sognet.

— Savner du sognearbeidet her i klosteret?

— Vi gjør veldig mye av slikt sognearbeide her i St. Dominikus. Det eneste vi ikke gjør er å døpe og drive religionsundervisning for barn. På den annen side har vi religionsundervisning for voksne, noe som også er ganske viktig idag.

— Har dominikanerne forandret seg i disse oppbruddets år?

— Hvis du mener dominikanerne her i Oslo, så har jeg jo bare kjent dem noen få år. Jeg så dem utenfra så lenge jeg var legmann. Det som er forandret er vel at enkelte . . . Når en er så få spiller hver person en veldig rolle.

— Har det blitt for mange eksamener?

— Slik at prestene blir for lærde, mener du?

— Gjerne det. Er det noe i det enkelte litt bittert sier at dere har satset for mye tid og krefter på den teoretiske utdannelsen, i en vanskelig tid?

— En del av den katolske kirkes målsetting i Norge er å gjøre den katolske kirke kjent. Det forutsetter at man for det første kjenner godt til den katolske tradisjon og dessuten at man følger godt med i hvordan Kirken utvikler seg. Så jeg synes det er berettiget at det også i Norge er noen mennesker som har arbeidsro med dette for øye.

Han legger til:

— Men for en prest i våre dager er det ganske livs-

viktig at han ikke sier at når han har tatt eksamen, så kan han det hele. «Når kan jeg bare gi av det jeg har.» Det tror jeg ikke går. Fordi forskningen fortsetter, man får nye opplysninger som gjør at han ser mange ting i et annet lys og da nytter det ikke å dosere en katekisme fra tiden før bibelforskningen begynte og slikt. Dette er ikke ment som kritikk av noen, men det forekommer meg at dette er viktig.

— Hva med det som jeg for enkelhets skyld vil kalle Eksperimentet i Trondheim?

— Jeg var jo ikke her da det begynte, men det var vel et forsøk på å se om man kanskje ikke kunne være mer effektiv som dominikaner hvis man levde et liv som var litt mer likt almindelige menneskers liv. Dessuten med den fordel og frihet tjente penger kan gi. Så det var virkelig et eksperiment slik du kaller det.

Han fortsetter:

— Som du vet hadde dominikanerne en leilighet i Trondheim og søstrene en annen, i samme byggefelt. Det begynte med to dominikanere og tre søstre. I tillegg til andre ting, håpet vi også å kunne være til nytte. Pater Olav Müller var oss en god støtte og medspiller, likedan legfolket der oppe. Så det var et veldig fint eksperiment — jeg merker at jeg alt snakker i imperfektum — men akkurat idag når vi ser fremover og spør oss selv når vi har råd til igjen å sende to mann dit opp, ser vi ikke noe svar. Derfor har vi nå, med stor beklagelse, leiet ut vår leilighet for ett år, det er ikke lenger noen dominikanere der oppe. Mens søstrene, for å bære det hele over kneiken, tvert imot har sendt opp en søster til. Og vi håper jo at dette ikke skal være slutten for oss, men akkurat nå har vi veldig vanskelig for å love noe. Arbeidet i Oslo er det helt krevende i øyeblikket.

Fra dette går det naturlig en linje til dette at St. Dominikus kloster idag i høy grad bygger på samarbeid med søstrene på St. Katharinahjemmet:

— Vi har veldig gode erfaringer i vårt samarbeide med dominikanerinnene. Jeg synes at vi har støtte av søstrene i nesten alt vi gjør, av de på Katarinahjemmet og de på Lunden — om enn på forskjellige måter. Det fører til at vi synes at vi har litt større slagkraft.

— Hva skal vi forøvrig gjøre når det gjelder kvinnens stilling i Kirken?

— Ihvertfall slippe dem til der hvor det er mulig.

— Hvor kan de slippes til da?

— Foreløpig kan de altså ikke komme på prekestolen og ikke feire messen. Jeg har ellers inntrykk av at en del kvinner er mer fascinert av det å komme inn i hierarkiet og slikt, men jeg kan ikke se at det er så stas å være i hierarkiet. Etter hvert som demokratiseringen forhåpentlig brer seg i Kirken, så skal det ikke være nødvendig å ha en messehagl på seg for å kunne bli hørt. Jeg håper imidlertid at vår kirke skal få både prestefruer og kvinnelige prester, selv om det siste kanskje mest har symbolverdi. Men vi kan fortsette å si til folk: «Kirken, det er dere selv»; de vil ikke tro det før de får del i beslutningsprosessen! Og for tiden føler halvparten av Guds folk, — kvinnene —, seg utelukket.

— Når det gjelder hjelpen fra søstrene, er det jo faktisk dem som fører Trondheims-eksperimentet videre, og de er like aktive som vi er i katekese, ungdomsarbeide osv.

Sier den unge prior og smiler. Det gjør han svært ofte, det er på trass redaksjonen til dette intervjuet med ham bruker et bilde hvor han rynker pannen.

Storartet

HEINRICH BØLLS MØTE

Av AGE RØNNING

Den første morgenen Heinrich Bøll opplevde i Dublin satt han på en kafé og leste *Irish Digest*. På side 23 fant han en aforisme: «Kirkegårdene ligger fulle av mennesker, uten dem kunne ikke verden leve.»

Han skriver:

«Bare dette visdomsord var for meg verdt en reise til Dublin, og jeg besluttet å gjemme det dypt i mitt hjerte, så jeg kunne ta det frem i de øyeblikk jeg trodde jeg var noe. (Senere forekom sentensen meg å være en slags nøkkel til denne merkelige blanding av lidenskap og stoisk ro, til denne ville tretthet, den likegyldighet som er koblet sammen med fanatisme, som jeg så ofte skulle komme til å møte.)»

Kanskje er denne aforismen også blitt noe av en nøkkel til Bølls IRSK DAGBOK som i høst kommer i norsk oversettelse på Gyldendal — sent, men godt. Bøll sendte ut sin *Irishes Tagebuch* i 1957 og tross senere berømmelse med store romanverk, finnes det nok noen som vil hevde at denne lille dagboken fra Irland er det beste han noensinne har lavet. Kanskje fordi den rare aforismen låser opp for en menneskelig varme og overbærenhet.

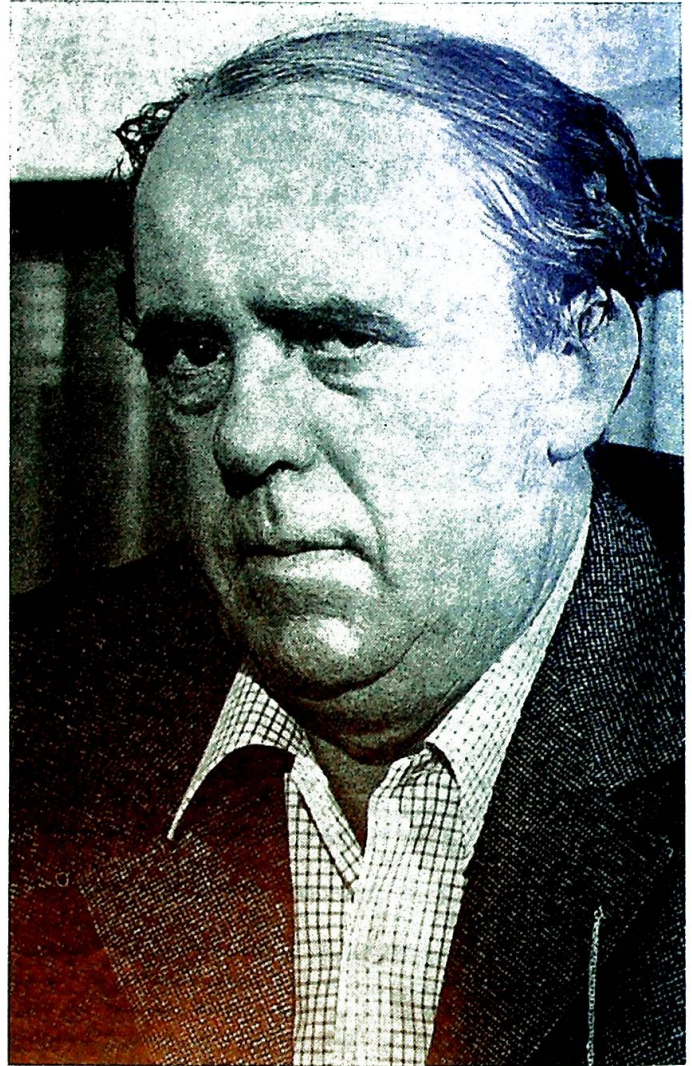
En tysk landsmann hadde sagt til ham temmelig kategorisk: I Irland er alt skittent, alt er dyrt og det er ikke et sted hvor De får en ordentlig karbonade. Men allerede den første morgenen med *Irish Digest* og en kopp te er Bøll visere: «Jeg forsvarte allerede Irland.» Han hadde allerede tapt sitt hjerte til landet og folket, til leserbrevene i avisen fra folk som ville ha Nelson-søylen erstattet med en madonna, til den gode teen og smilene som fulgte med, til den larmende togtrafikken, lyden av Tantum Ergo fra nærmeste kirke, lukten av fårefett på kaféen, tiggeren utenfor katedralen — alt sammen. «Fyll finner vi her, kjærlighet, bønn og forbannelse. Gud elskes heftig og hates sikkert like heftig.»

Og det første inntrykket blir det avgjørende for ham — og for leseren. Denne boken er hverken en skikkelig dagbok eller en brukbar guide for turister, den er bare en underlig, besnærende og forelsket fabel til det lille landet:

«På denne lille øya bor altså det eneste folk i Europa som aldri foretok erobringstogt, men selv ble erobret noen ganger, av daner, nordmenn, engelskmenn. Selv sendte det bare ut prester, munk, misjonærer... For over tusen år siden lå her Europas glødende hjerte — langt utenfor sentrum, som en eksentrisitet, rutsjet helt ut i Atlanterhavet...»

Han går, ikke i St. Patrick-katedralen, men i en liten kirke, den er øyensynlig full av mennesker:

«— den var ikke akkurat skitten, men rotet: Slik ser dagligstuen ut hos barnerike familier. Noen mennesker — jeg hørte at en av dem var tysker, som på den måten utbrer tysk kulturs velsignelser over Irland — må tjene

store penger på gipsfigurer, men raseriet mot juksfabrikantene svekkes når man står overfor dem som ber foran disse produkter: jo mer gløret, jo bedre, så langt som mulig «som livet selv» (forsiktig du bedende: for livet er ikke «som livet selv.»)

«En mørkhåret skjønnhet med en fornærmet engels tross i ansiktet ber foran statuen av den hellige Magdalena. Det hviler en grønn blekhet over dette ansiktet: disse tankene og bønnene blir opptegnet i den bok jeg ikke kjenner. Skolegutter med hurlingkøller under armen ber mekanisk. Små oljelamper brenner i mørke kroker foran Jesu Hjerte, foran *the little flower*, foran St. Antonius, Franciskus: her blir religionen nydt til siste dråpe. Tig-

dagbok

MED IRLAND

geren sitter på den bakerste benken og stikker det epileptisk rykkende ansiktet frem i rommet hvor røkelseskyene fremdeles duver.»

«Nye og bemerkelsesverdige erobringer fra den industrien som laver andaktsgjenstander: neon-helgenglorien omkring Marias hode og det fosforiserende kors i vievannskaret, det lyser rosenrødt i kirkens halvmørke. Vil de bli registrert på hvert sitt sted i boken, de som her har bedt foran falsk kunst, og de som i Italia har knelt foran Fra Angelicos fresker?»

«Hele tiden stirrer den svarthårede skjønnheten med det grønnbleke ansiktet på Magdalena. Samtidig rykker det i tiggerens ansikt. Hele kroppen hans er begynt å riste. Denne ristingen får myntene til å skramle svakt i lommen. Det ser ut som guttene med køllene kjenner tiggeren, som de forstår rykkene i ansiktet, den lave lallingen: en av dem griper ned i tiggerens lomme, og i den skitne guttehånden ligger fire mynter: to pennies, et sixpencestykke og et threepencestykke. En penny og threepencestykket blir liggende i guttehånden. Resten klirrer i kirkebøssen. Her ligger grensene mellom matematikk, psykologi og nasjonaløkonomi, grensene mellom alle mer eller mindre eksakte vitenskaper ligger skarpt over hverandre i rykkene i det epileptiske tiggeransiktet...»

Og den kommende Nobelprisvinner leste på noen av de små emaljeplatene, for eks. ting som dette:

«Be for Michael O'Neills sjel, død 60 år gammel 17-1 1933.» Og «Be for Mary Keegans sjel, død 9. mai 1945 som 18-åring.» Og han tenker: «De døde blir levende, i denne måneden, i dette året. Med nervøse rykninger i ansiktet ventet Hitler på makten da sekstiåringen Michael O'Neill og døde her. Da Tyskland kapitulerte, døde attenårige Mary Keegan. Be — dette leste jeg — for Kevin Cassidy som døde 13 år gammel 20-12 1930, og det traff meg som et elektrisk støt. For i desember 1930 var jeg selv tretten år, jeg satt med julevitnesbyrden i hånden i en stor, mørk leilighet i den sydlige delen av Køln, i en herskabelig leiegård, som den var blitt kalt så sent som i 1908. Juleferien var begynt, og jeg så gjennom en rift i det kanelfarvede gardinet ned på den vinterlige gaten.»

Bøll husker gaten, skitten, fargene, knirkingen. Den dagen Kevin Cassidy døde i Dublin, hadde han selv fått *m* i latin. Og han fortsetter:

«Senere, da jeg hadde forlatt kirken og gikk gjennom gatene, gikk Kevin Cassidy hele tiden ved siden av meg, jeg så ham som et levende menneske som jeg selv — meg selv i noen sekunder som den syvogtredveårige Kevin — han var blitt far til tre barn, bodde i slummen omkring St. Patrich. Bitter var whiskyen, kjølig og dyr... Ansiktet til hans mørkhårede kone var grønnblekt. Han hadde gjeld og et lite hus av det slaget som det finnes utallige av i London, tusener av i Dublin — beskjedent, to-etasje, fattigslig. Den uforbederlige estét ville kalle dem små-

borgerlige, mugne, trøstesløse (men forsiktig estét, i ett av disse husene ble James Joyce født, i et annet Sean O'Casey.)»

Dette er unektelig mange sitater, men det får nå være som det er. Denne boken er jo slik at man umiddelbart føler trang til å dele den med andre, gjøre andre oppmerksom på nye sider ved Heirich Bøll. Og, ikke minst, ta en lang tur i Irland sammen med ham.

I forlagsreklamen kalles boken for en «indre» veiviser til den grønne øya — og det er ganske treffende. Den kan leses på flere måter selvfølgelig, blant annet som en selvbiografisk studie over en kort periode av en stor europeisk dikters liv. Eller den kan nydes som en fabel, en duvende, litt beruset fabel. På alle måter er boken meget personlig.

Det er kanskje lenge siden Bølls første besøk i Dublin, mot slutten av boken kommer han også tilbake, tretten år senere. Mye er forandret og en masse er som før. Sammen med sin familie får han plass i et pilgrimstog, takket være en vennlig stasjonsmester i Claremorris:

«Vi fikk plassene, ble høflig vist inn i spisevognen med hele vår bagasje, og så kunne vi hele veien til Dublin gjen- nom høyttaleren lytte til en mengde bønner, betraktninger, prekener, åndelige sanger. Men det var ikke det som var så enestående, usedvanlig var heller ikke den kjensgjerning at jeg overtalte kelneren i spisevognen til å la oss få noen småflasker whisky... Det som virkelig var noe utenom det vanlige, var konduktørens ferdigheter da han innkasserte billettpengene. Han utførte fire handlinger samtidig: han gjorde korsets tegn (i forbindelse med rosenkransbønnen), leste en avis, røkte og tok imot pengene — alt samtidig.»

Kjære venner, skaff dere denne boken og les den. Den er storartet.

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. AR

SKYTSHELGEN FOR

100 ÅRS-MINNET FOR

En dag i oktober 1945 satt vi, några katolska studenter i Uppsala, och samtalande med en resande professor som gästföreläst om katolicismen. Där fanns en förståelse och en öppenhet som dåför tiden var ytterst sällsynt (i tidens fullbordan kom professorn att i egenskap av högt skattad luthersk observatör deltaga i Andra Vatikanconciliet). Vårt samtalt rörde sig helt naturligt om de gamla kontroversfrågorna kyrkorna emellan: särskilt talades om tro och gärningar, nåd och förtjänster etc. Jag minns att vi sökte besvara professorns teologisk-dogmatiska argument med ett existentiellt resonemang: teser och lärosatser, som formulerats i en viss historisk situation av motsättning och kontrovers, kunde inte rätt förstås om man inte såg dem i ljuset av det katolska livet sådant det möter i gudstjänst och själavård, och framför allt hos dem som kyrkan kallar sina heliga. Vad än dogmatiken har att säga om gärningarnas betydelse lär det inte gå att uppleta någon katolik, sade vi, som på sin dödsbädd skulle ha grundat sitt frälsningshopp på egna «förtjänster» eller åberopat sig på något annat än Guds nåd. Jag minns väl professorns sammanfattande slutord, skämtsamma i tonen men allvarligt menade: «Då är det bäst vi studerar Lilla Teresa i stället för dogmatikerna».

«Lille Teresa», det var Thérèse av Jesusbarnet, karmelitnunnan som föddes 1873 — hundraårsminnet firas också i år —, dog helt okänd vid tjugofyra års ålder och helgonförklarades mindre än trettio år senare, mer universellt känd och elskad än kanske något tidigare helgon. Och inte bara känd och älskad: med ett avgörande inflytande på den katolska kyrkans utveckling under vårt århundrade. Jag skall komma tillbaka till det.

Thérèse Martins biografi kan berättas på få rader. Hon tillhörde en välsituerad borgerlig familj, var yngst av fem systrar (fyra syskon hade dött före hennes födelse), miste

sin mor i cancer när hon var fyra år. Den syster som var henne i mors ställe blev karmelitnunna när Thérèse var nio år; när hon var tretton följde nästa syster efter. Vid femton års ålder fick Thérèse själv kyrkligt tillstånd att bli novis i karmelitklosteret i Lisieux, där ännu en av hennes systrar inträdde efter faderns död — fyra systrar Martin i samma kloster alltså. (Deras far var de fem sista åren av sitt liv så svårt åderförkalkad att han måste vårdas som ett barn.) Redan som tjuogoåring utsågs Thérèse till biträdande novismästarinna. 1896 fick hon ett par lungblödningar, men diagnosen tuberkulos ställdes inte förrän det var för sent, och den 30 september 1897 avled hon.

Thérèses överordnade i klostret hade förtänksamt bett henne nedskriwa först sina barndomsminnen, sedan en redogörelse för sina år i klostret. Dessutom finns ett stort antal brev bevarade, liksom en mängd fromma tillfällighetsdikter, en genre som Thérèse mycket uppmuntrades att odla. Slutligen har man, eftersom hennes kanonisationsprocess igångsattes så snabbt, mycket talrika vittnesmål från alla som känt henne.

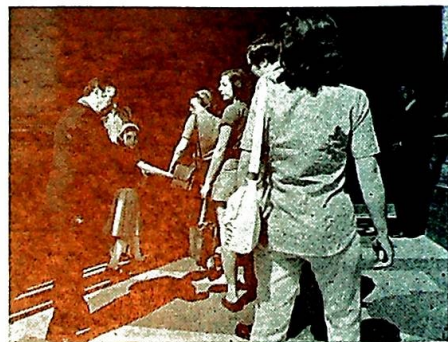
Thérèses självbiografiska anteckningar utgavs redan ett år efter hennes död, under titeln «Histoire d'une âme». Femton år senare hade över 200 000 exemplar tryckts, jämte 700 000 av en förkortad upplaga. «Histoire d'une âme» var då översatt till 35 språk. Men denna text, liksom breven och en volym med minnesanteckningar från samtalen med Thérèse under hennes sist sjukdom, «Novissima verba», är inte tillförlitlig. Hennes äldre syster, moder Agnes, hade nitiskt tvättat och strukit i sin lillasysters manuskript och även friserat hennes yttranden så att de bättre skulle passa tidens fromma konvenans. Inte förrän efter Moder Agnes död kunde de autentiska texterna komma ut. I första hand utgavs de självbiografiska dokumenten i ursprunglig form, (*Manuscrits autobiographiques de Sainte Thérèse de l'Enfant Jésus*) därefter

Av GUNNEL VALLQUIST

även övriga texter. En kritisk utgåva har kommit till hundraårsminnet av hennes födelse; den omfattar dels de sista samtalen, *Derniers entretiens*, dels breven, *Correspondance générale*, dels *Poésies*, allt på Desclée de Brouwer + Cerf.

På svenska kom «En själs historia» 1939, och 1971 den autentiska versionen av *Självbiografiska skrifter* i översättning och distribution av karmelitsystrarna i Glumslöv.

Thérèse ägde en otvetydig litterär begåvning men fick aldrig tillfälle att skola den; troligen hade hon heller knappast tagit del av någon mera betydande litteratur, med undantag för Bibeln och Johannes av Korset. Hennes framställning är därför — även sedan moder Agnes prydnadsblommor utrensats — präglad av tidens smak, som sannerligen inte var den bästa. Men den konventionellt «snälla» familjeflickstilen bryts ofta igenom av nykter realism och, inte minst, humor. Lyckas man bortse från de banala stildragen upptäcker man

I nr. 17 av ST. OLAV brukte vi dette bildet på omslaget og i forbindelse med vår lederartikkel: Strenge forholdsregler for å passe på at de kvinnelige turister som strømmer inn i Peterskirken i Rom ikke har for korte skjorter. Men til høyre Ryans kommentar i Catholic Herald: det finnes måter å omgå bestemmelsene på.

ATEISTER

«DEN LILLE» THERESE

snart en personligt utmejslad tanke och framör allt en mycket klart utstakad och självständig andlig väg. Man måste hela tiden hålla i minnet vilken hennes bakgrund var, man måste se henne i relief mot den samtida miljön.

Det var det borgerliga adertonhundratalet i dess prydno, det var en moralistisk och sentimental fromhet, ännu oberörd av de förnyelsetendenser som började se dagen vid århundradets mitt och som präldes av återupptäckten av den stora klassiska traditionen från medeltiden, i konst, i liturgi, i teologi. Den fromhet som rådde var i mångt och mycket densamma som Luther en gång upprest sig mot — fast moraliskt upprustad och därmed också förstärkt: man samlade «förtjänster», man uppvärderade det «övernaturliga» och misströdde det «naturliga», man betonade de «heroiska dygderna» och beundrade botgöraratleterna. En vidskeplig och osund

förkärlek för mirakler, både himmelska och sataniska, utmärkte adertonhundratalets slut; intressanta litterära vittnesbörd om sådana strömningar finner man t. ex. hos Bloy och Huysmans.

Litteraturen om Thérès är överflödande rik. Av tidigare arbeten vill jag främst peka på *Ida Friederike Görres: Das verborgene Antlitz* (Herder 1944), banbrytande i sin realism. Av den nyaste litteraturen bör nämnas *Jean-François Six* båda böcker *La véritable enfance de Thérèse de Lisieux* och *Thérèse de Lisieux au Carmel* (Seuil 1972 och 1973). Den förra volymen kan betecknas som en psykoanalys av både Thérèse och hennes familj; den innehåller många iakttagelser av värde men också en del svagt grundade tolkningar. Six visar, utförligare än någon före honom, vilken svår neurotisk belastning Thérèse fått genom sina tragiska barndomsupplevelser. Hans framställning av hur hon

kommer ur sin neuros på rent religiös väg och hur de neurosskapande faktorerna i stället blir helgelsefaktorer är högst intressant. En utmärkt kortare sammanfattning av hela den kolossala litteraturen om Thérèse jämte en balanserad bedömning ger *René Laurentin* i boken *Thérèse de Lisieux*, med underrubriken «Mythes et réalité» (Beauchesne 1972). Den innehåller också en mycket värdefull bibliografi.

Gentemot sin tids rådande mentalitet riktar Thérèse ingen kritik i egentlig mening, hon revolterar inte, ställer sig oföränderligt respektfull och positiv. Utan att polemisera mot prestationsfromheten eller mot omgivningens moraliska rättfärdighetsyn visar hon bara, stillsamt och med obruten konsekvens, på en helt annan väg, en väg som hon i glad ödmjukhet kallar «den lilla vägen» och som är till för människor av vanligt format: en enkel överlåtele åt Guds godhet, en hela personlighetens satsning på att säga ett kärleksfullt ja till Guds vilja i varje ögonblick av vardagslivet, utan att söka prestera någonting eget eller vara någonting särskilt. Hennes definitiva medvetande om sin egen litenhet och oförmåga har ingen nedslående effekt utan fyller henne tvärtom med en osviklig tillit, eftersom hon en gång för alla slutat räkna med sig själv och i stället räknar enbart med Kristus.

Så småningom skulle det stå klart att denna lilla nunna, utan några teologiska spekulationer och utan någon polemik, bara genom att stillsamt och orubbligt söka förverkliga vad hon funnit i evangelierna, gjort rent hus med precis detsamma som Luther med så mycket buller och bång gått till storms emot: kravet att man måste prestera något för att bli förtjänt av Guds kärlek. Ett viktigt komplement till den förtröstan på Gud allena som Thérèse delar med Luther är hennes typiskt katolska uppfattning om «de heligas samfund»; varje kristen människas liv kan på ett osynligt sätt stäl-

(Forts. s. 300.)

John Ryan

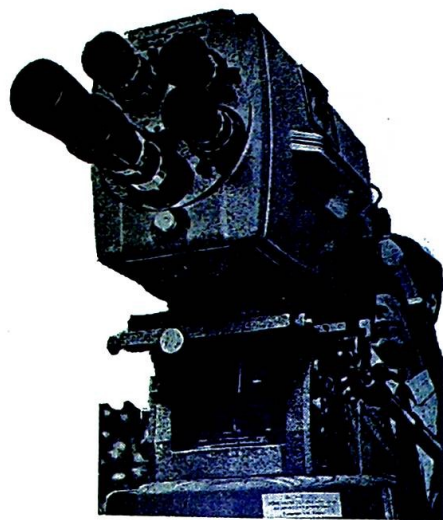

GUOSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 5	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00	11.00	—
	18.30	—	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587	—	18.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45	—
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00	11.00	—
	19.00	—	—
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07	9.30	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255	—	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	11.00	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45	—
Eikeli kirke	19.00	9.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30	10.45	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2	8.45	11.00	—
Biskopen og prestegården tlf. 21 214	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eystein kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94	19.30	11.00	—
Biskopen og prestegården, tlf. 3604	—	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I.VII—31.VIII)	19.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)	8.00	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	—

NOBELPRISEN :

Avgjøres den 16. oktober?

Når dette leses, er snart (16. okt.?) Nobelpriskomiteens beslutning kjent — vi vet om erkebiskop Helder Camara fikk prisen eller ikke.

Uansett utfallet har det interesse å lese om hvilke inntrykk en del av den norske kirkes prester hadde av den brasilianske erkebiskop etter hans besøk nylig i Norge og foredrag på Rauland-møtet.

Bladet «Vår Kirke» skriver:

«Erkebiskop Helder Camara gjorde tydeligvis et mektig inntrykk på de mange nordiske prester som var samlet til Rauland-møtet. Hans foredrag ble avsluttet under spontan applaus fra kirkens menn som reiste seg for å hylle den aldrende prelat. En impulsiv replikk fra en av pastorene var følgende: Hadde jeg vært katolikk, skulle jeg arbeidet dag og natt for å få denne mannen kanonisert!

En rundspørring blant en del av de norske menighetsprestene som var til stede, brakte på det rene at man ubetinget støttet hans kandidatur til fredsprisen.

Helder Camara fikk en varm velkomst av sine kolleger på Rauland. Han understreket også sterkt selv hvor gledelig han fant dette.

KROATER

Pater Oroz feirer messen på kroatisk i *St. Josephs kapell*, Akersveien 4 i Oslo, hver søndag kl. 16 — unntatt på første søndag i hver måned.

Vi bringer her et par replikker fra noen av prestene vi pratet med etter foredraget?

— *Var det mye nytt i Camaras foredrag?*

— Det var kanskje ikke så mye nytt i forhold til det vi har lest om og av erkebiskopen tidligere, sier sokneprest Johs. Mangersnes i Rjukan.

— Men personligheten gjorde utvilsomt et fantastisk inntrykk. Jeg kan ikke tenke meg at noe av det han sa skulle måtte avvise. Jeg tror neppe det var noe en måtte reagere på som luthersk prest. Mange norske prester vil nok nå støtte hans kandidatur til Nobels fredspris.

— *Kunne man slutte seg til alt Camara sa i foredraget?*

— En kan ikke komme forbi at det rent handelspolitiske aspekt er uhyre vesentlig når det gjelder forholdet mellom fattige og rike land, sier sokneprest Sigurd Myhra i Brandbu.

— Men hvilke midler man skal velge for å løse problemene, vil det nok være noe delte meninger om. Jeg var imidlertid slett ikke uenig i det Camara kom med. Det var interessant å møte så mye dokumentert materiale.

— *Hvordan reagerer en eldre prestemann på en slik skildring?*

— Jeg var særlig glad over det han sa om at hat ikke måtte forekomme blant oss kristne, sier Ole Johan Amlie som for fire år siden ble pensjonert fra sin stilling som sokneprest i Onsøy ved Fredrikstad.

— Jeg vil også fullt ut støtte hans fredspriskandidatur. Det

var en opplevelse å møte ham.

— *Hva var det som fasinerte ved Camara?*

— Han gjorde først og fremst inntrykk ved sin personlighet, ved sin stillfarenhet og ydmykhet som slett ikke virket påtatt, sa Torgeir Havgar som er res. kap. i Nidaros Domkirke.

— Vi må imidlertid ha for øye den spesielle situasjon han står i som katolsk geistlig i Brasil. Det store er at han sier dette i sitt hjemland til overklassen og myndighetene.

Vi skal kanskje være forsiktede med å legge våre egne teologiske mål på Helder Camara. Det er noe profetisk ved ham, noe irrasjonelt som ligger langt hinsides meningsinnholdet i det han egentlig sier.

Den brasilianske erkebiskop vil aldri bli enhetlig bedømt. Han vil alltid bli og må alltid være kontroversiell.»

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag enten på (02) 20 72 26 eller på (02) 28 01 04.

Postadressen er Akersvn. 5, Oslo 1.

Østerriksk kunstekspert

Søndag den 28. oktober kommer *Diözeseankonservator dr. Erich Widder* fra Linz til Oslo for å holde et lysbildeforedrag i forbindelse med omminnredningsplanene i St. Olavs domkirke. Han har holdt et meget omtalt og rost foredrag ifjor på «Kirchenbautagung Paderhorn» om «Adaption ererbter Kirchenräume» og vil kásere om det samme emne for oss. Han vil med to projeksjonsapparater på to lerreter samtidig fremvise både gode og uheldige eksempler på tilpasning av eldre kirkebygninger til den nye liturgifering. Han kommentar vil bli oversatt til norsk. Alle er velkomne til møtet som begynner straks etter aftenmessen, søndag 28. oktober, og holdes i menighetslokalet, Akersveien 5 kl. 19.45.

En kløvn

Jeg satt på tunnelbanen, som vanlig.

En meget ung mor, jeg vil anslå henne til 17 somre, kom på med barnevogn.

Moren hadde krøller og litt stor, rød munn. Øynene hadde liksom sett det meste allerede.

Ungen satt i vognen i heklet bukse-dress og sudde på fingeren.

Jeg hadde ikke noe å lese på, så jeg glante vel litt på dem. Og det var derfor jeg opplevde det neste som skjedde.

Det som for alvor fikk meg til å gruble over dagens mas om samlivsundervis-

ning og teknikk og veiledning og slikt i skolealderen.

Moren begynte nemlig også å su på fingeren.

Det var ikke så mange i vognen, de hadde kanskje følelsen av å være helt alene.

En lang stund satt mor og barn og suttet hver for seg, begge med litt bortreiste uttrykk i ansiktene. Uten synlig kontakt. To menneskebarn som — vel, jeg vet egentlig ikke mer.

Men jeg tenkte:

Hva er det vi visst presser noen av de unge til med våre rop om frihet? Når vi maser dem frem til samliv. Når vi blåser av dukkene og lekene og troskyldigheten. Hva er det vi gjør mot dem?

Hva skal samfunnet gjøre med sine nye bråvoksne medlemmer som knapt fikk tid engang til å sutte på fingeren før de ble kjørt på klinikken?

«INTENSIV-UNDERVISNING» I BÆRUM

Forts. fra side 290

fra de forskjellige grupper til et siste møte for å diskutere dagens undervisning. Jeg hadde i løpet av dagen fått anledning til å snakke med endel barn og deres foreldre, og alle sammen var storfornøyd. Konklusjonen på det hele må bli: Tenk om vi kunne få istand noe lignende her hjemme!»

Dette var i februar i år. Og den 8. september var planlegning og forberedelser fullført også for Bærums-katolikkenes og det første «dagsprogrammet» kunne gjennomføres på Eikeli.

Sognepresten, pater Ivens, pater Mulligan og pater Neve, søstrene på Eikeli og en stab av legfolk arbeider sammen i menighetens lærerteam. Pater Mulligan sier bl. a.:

— Fordelene ved intensivundervisningen — dette at man for eksempel unngår ulemper ved ukentlig undervisning — gir muligheter for dypere kontakt med lærere og andre barn.

— Selvfølgelig er det ulemper også ved dette nye systemet, sier andre. Det er fire uker mellom undervisningsdagene osv. Men alt tatt i betraktning ser intensivundervisningen ut til å skape muligheter for fordyppelse og vekst i menigheten.

Sognepresten sier:

— I «dagsprogrammet» er det tatt med «Foreldrekatekese» i form av

samtale, også med lærerne. Vi betrakter denne form for voksenopplæring som like viktig som barnas religionsundervisning. Det har vist seg at det er et like stort behov for utdyping og ajourføring av de voksnes religiøse kunnskaper.

Den kanadiske katekisme er et godt grunnlag for barnas undervisningstimer. Gruppeaktiviteter innfører nye ideer i fellesskapet, og alle samles til messen i kirken til slutt — det er viktige punkter i dette nye «giv».

Marist-patrene, ordenssøstrene og hele menigheten er med i eksperimentet. Hva skjer i andre menigheter på dette felt? RED.

STØTT
ST. OLAV

GI ET
GAVE-
ABONNEMENT!

las till medmänniskornas förfogande, därför att det tas upp och förvandlas av Kristus, som sammanfattar allt i sig. På så sätt blir för den troende ingenting meningslöst, ingenting obetydligt — allt kan tjäna andra, om det tas emot och genomlevs i gemenskap med Kristus.

Thérèse vände sig bort från den allmänna föreställningen att «mystiska upplevelser» och märkliga andliga tillstånd vore något som hängde samman med hellighet. Hon vet med en förvånande säkerhet, att hon är kallad till hellighet, men samtidigt att hennes väg är en «ordinär» väg, en väg för alla syndare som vill älska Kristus.

Under sista delen av sitt liv fick Thérèse göra bekantskap med det totala andliga mörkret, där Gud är skymd av en ogenomtränglig mur och där döden ter sig som det definitiva slutet. Även detta tillstånd, det svåraste tänkbara för en människa som så intensivt levat i trons ljus, tog hon emot som en gåva därför att den förde henne nära en kategori människor hon aldrig tidigare förstått: ateisterna, som hon nu kallade sina bröder. Genom denna erfarenhet av «trons mörka natt», framstår Thérèse på ett särskilt sätt som «ett helgon för vår tid». Paradoxalt kunde man rentav ge henne titeln «ateisternas skyddshelgon».

Thérèses teologi är i själva verket klassisk, den är thomistisk, den är paulinsk, den är evangelisk. Ändå har denna teologi långa tider råkat i glömska, och varje genomgripande förnyelse i kyrkan förutsätter att den återupptäcks. I vår tid har denna återupptäckt skett genom Thérèse av Jesusbarnet. I och med att hennes självbiografi lästs av miljoner katoliker ägde en andlig revolution rum i kyrkan, så mycket mer genomgripande som den inte alls upplevdes som

**BRYT
ISOLASJONEN
LES
ST. OLAV!**

Kristendommen fremtrer som en religion. For oss kristne er den ikke én på like fot med de mange, men den ene og egentlige vei til Gud. Og som sådan kan den fullt ut tilfredsstillende vår søken efter sannhet og liv.

«Gratia perficit naturam, non tollit,» sier Thomas. Gud renser vår natur, setter den fri fra alt det lave. Men på samme tid løfter Han den langt ut over sine egne begrensninger, — like inn (eller opp) til seg selv. Vår teologiske tradisjon i Vest taler om den heliggjørende nåde. De greske kirkefedre brukte et enda sterkere uttrykk da de kalte nåden deifiserende, guddommeliggjørende. — Det har jo alltid vært vår aspirasjon å bli Gud lik! Den var årsaken til vårt fall, og den er også blitt redskapet for vår frelse.

Kristendommen henvender seg derfor til hele mennesket. Den er katolsk. Katolsk kristendom er derfor ikke bare (eller ennå ikke primært) et *etisk* anliggende. Den rummer også et *vis-*

domsaspekt (gnostisk, om en vil) som kommer vårt intellekt i møte: Himmelen er å kjenne Gud og seg selv. Likeledes har den sin *estetiske* side: Smak og se hvor Herren er god! Våre emosjoner, hele følelseslivet, skal også fylles med nåde. Og hva annet er nåden enn Guds liv i våre liv? *Mystikken* er uttrykk for vår draging mot Gud og vår forening med Ham. Den er i sitt vesen dypt erotisk, da den er selve kjærligheten til Gud.

Det er altså *hele* menneskenaturen Gud har villet gjenfode, og intet sant menneskelig er Ham fremmed. «Gloria Dei vivens homo,» skrev Ireneus: Guds ære er det fullt levende menneske.

I de følgende linjer er det frelsens *positive* side vi vil gjøre til vår betraktning. Altså ikke først og fremst *frelse fra*, men *til*, og delaktiggjørelse *i*. Det er nettopp denne siden av vår frelse som utvider vår natur ut over en ren gjenopprettelse av dens første godhet og skjønnhet.

Åpenbaringen viser oss mennesket som en enhetlig skapning av *sjel* og *legeme*. Et hvert dualistisk utsyn er Bibelen fremmed, enten det er platonisk eller gnostisk i heretisk forstand. (Den kristne dualisme av

en revolution utan som en stillsam förnyelse av själva fromhetslivet. Man kan utan vidare våga påståendet att det var Thérèse som beredde jordmänen för den teologi som präglades vid Andra Vatikankonciliet, där kyrkan upptäckte att man faktiskt var stadd i ett revolutionärt skeende. Naturligtvis finns det andra viktiga faktorer i den förberedelsen; den tidigare nämnda renessans som började vid mitten av adertonhundratalet, och som gällde både gudstjänstlivet och teologin, har haft stor betydelse. Men allt detta nådde bara en elit, och kyrkfolkets breda lager hade inte varit beredda utan Thérèse.

Man kan gott säga att det område *hon* revolutionerat — individens gudsrelation — var det enda som före Vatikankonciliet verkligen var förberett på bred front. Det hade det inte varit utan den otroliga spridningen av Thérèses fromhetsväg, som «avmytologiserade» mystiken och gjorde helighet till en fråga om enkelhet, överlåtelse och kärlek.

Kirke i oppbrudd

Essays

om den katolske kirke idag

John W. Gran

Hallvard Rieber-Mohn

Ellert Dahl

Kåre Langvik-Johannessen

Thomas Patfoort

Helge Erik Solberg

Nils Heyerdahl

Lars Roar Langset

Hans Martensen

legemlige frelse

ER DET FULLT LEVENDE MENNESKE»

«kjød» og «ånd» er av en helt annen karakter.) Denne psykosomatiske enhet er så komplett at kun døden kan bryte den opp, og det ikke definitivt. Å overvinne døden er da heller ikke å forstå som udødelighet først og fremst, men som oppstandelse. Hva den jøde-kristne åpenbaring understreker med hensyn til livet etter døden er det øyeblikk da vi skal gjenføres med våre legemer, — men våre legemer forherlighet, forklaret. Paulus sier: «Da skal det forgjengelige ikles uforgjengelighet, det dødelige udødelighet. Våre legemer skal likdannes med Kristi herlighets legeme.» Å ikles herlighet, Kristi egen (som er Guds egen) er hva den legemlige forklarelse innebærer. Det dreier seg om en total metamorfose. Det er legemet forvandlet sammen med sjelens transfigurering.

«Gloria Dei vivens homo.» Mennesket er skapt i Guds bilde. Kirkefedrene så dette gudsbildet nesten som noe substansielt. Ved synden er ikke dette bilde blitt ødelagt, kun tilsløret. Det som gikk tapt ved synden var *likheten* med det bildet. Selve det gudlike preg vi har forblir alltid, selv i fortapelsen.

I Kristus er likheten gjenvunnet. Vi har i ham gjenvunnet vår egentlige identitet. Men Kristus selv er jo Guds bilde, *til* hvis bilde vi ble skapt. Derfor kan vi trygt si: «Alter Christus Christianus», den kristne er kun en annen Kristus. Og vår enhet med Kristus er som lemmer på hans legeme, i Kirken, ved sakramentene.

Gjelder nu gudsbildet kun vår sjel? Hva med *legemet*? Riktignok har tendensen i kristen teologi vært å se gudsbildet (denne lignendehet med Gud) spesielt i fornuften, eller i den frie vilje. Her atskiller vi oss fra andre skapninger, og heri ser vi trekk av en personlighet.

Men nu og da høres en røst som insisterer på at også legemet er skapt i Guds bilde. Det var for eksempel tilfelle med kirkefaderen Ireneus, og med den store byzantinske teolog Gregorios Palamas i det 14. århundre. «Legemet er den Hellige Ånds bolig

(Forts. neste side)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Trondheim
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Tønsberg
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tønsberg
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Tønsberg
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tromsø
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Trondheim
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

NESTE
NUMMER AV BLADET
KOMMER
DEN 27. OKTOBER

VÅR LEGEMLIGE FRELSE

Forts. fra forrige side

og derfor Guds tempel, — så gjør da Gud ære i deres legemer,» sa Paulus. Det er ingen primitiv antropomorfisme her, men en konsekvens av hele den kristne «antropologi». Hvis jeg tar materiens godhet og sjelens enhet med legemet alvorlig, da må jo nåden også helliggjøre mitt legeme, og det i en radikal forstand. Jesu oppstandne legeme er tydeligvis av en annen karakter enn den vi er vant med.

Aller tydeligst ser vi hans herlighet i «forklarelsen på berget». Hans fysiske nærvær utstrålte Guds herlighet og var en overveldende manifestering av Guds kraft. Den åpenbarer den materielle natures åndelige potens. Og åndelig er her ikke det motsatte av materielt.

I HELGNEENE kommer vi Kristus-likheten nærmest. Deres liv var så oppfylt av hans godhet at vi kan ta Pauli ord bokstavelig: «Det er ikke jeg som lever, men Kristus som lever i meg.» Og vi vet at dette er det kall vi alle er kalt til.

Nu er det nettopp i helgnene at vi finner de klareste eksempler på den legemlige forvandling som følger med en likedannelse med Kristus. Den spesielle glans i øynene, den skinnende panne, det lys vi kaller helgenglorien, — alle er de eksempler på en ytre manifestering av den nåde og herlighet som bor i Guds hellige. Russland har sin Serafim av Sarov, og vi i Dominikanerordenen Katarine av Siena som utstående eksempler på dette. Mange andre kunne også nevnes.

Om en av ørkenfedrene, Sisoës, leser vi: «Hans ansikt skinte som solen.» Og om en annen, Pambo: «Gud

herliggjorde ham så ingen kunne se ham i ansiktet, på grunn av det lys som strålte ut fra ham. Han skinte som lyset.» Da Arsenius var i bønn, kom en av hans disipler over ham «og fant ham i flammer».

Andre tegn er også mindre sykdom, og det faktum at legemet ikke går i forråtnelse etter døden. Gud har i disse tilfeller gjenopprettet en fullstendig psykosomatisk integritet, den som gikk tapt ved synden.

Mens stigmatisering er en delaktiggjørelse i Kristi lidelse, er den legemlige forklaring et vitne om vår del i hans herlighet, og den viser oss menneskenaturens kapasitet for å motta nåden. I den legemlige forklarelse ser vi altså legemet åndeliggjort, i den kristne forstand av åndelig: gudslighet, Kristus-likhet.

Det vi her har betraktet er egentlig tegn på det kommende Guds Rike. Den legemlige forklarelse er et eskatologisk tegn, det vil si en forsmak på den kommende herlighet, på de dødes oppstandelse, på Kristi gjenkomst: Parousia. Men i Kirken har den nye tid allerede begynt. Vi har allerede del i den kommende herlighet, ved Kristus. Den «åttende dag» er allerede opprunnet i vårt kristne liv her og nu. Vi lever i et «allerede, men ennå ikke». Frelsen er de facto tilegnet, men ennå ikke fullt ut realisert.

Derfor: De kristne er i verden, men ikke av den.

frater Ignatius, o. p.

BERGEN

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

BERGEN

VESTA · HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Forretning

NYGARDSGT. 19

Alt i
kontormøbler
og stålørstutstyr

Kjøkkenutstyr i rustfritt stål

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

NESTE NUMMER AV ST. OLAV

■ I neste nummer av dette bladet har vi redaksjonelt nye og avgjørende opplysninger fra Rom om påstandene om portugisiske overgrep mot sivile i Mozambique. Vi kommer forhåpentligvis også til å bringe stoff om dette:

■ Et intervju med fru Brita Paus i Fransiskushjelpen — bare noen dager før organisasjonen innleder et nytt spennende arbeide for nødlidende i Oslo-området.

■ Pave Paul VI's uttalelser om forberedelsene til Det hellige år i Kirken.

■ En anmeldelse av forfatteren Graham Greenes siste store roman, en bok som får vår anmelder til å snakke om en GREENE I STOR STIL.

En omtale i filmspalten av den norske filmen BRANNEN som signaturen P. H. karakteriserer på denne måten: «Resultatet er blitt det mest særpregede, originale og — i hvert fall efter denne anmelders mening — den beste norske filmen som hittil er laget.»

■ Ellers har vi i dette nummeret nyheter, kommentarer og, sist, men

ikke minst, stoff og bilder fra prestevielsen av en ung nordmann i St. Olav kirke søndag den 21. oktober klokken 17.30.

RED.

Apropos:

Abort og kristent ansvar

Erklæring fra de nordiske katolske biskoper. Kr. 3,50.

ST. OLAV FORLAG

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tif. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

OSLO

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

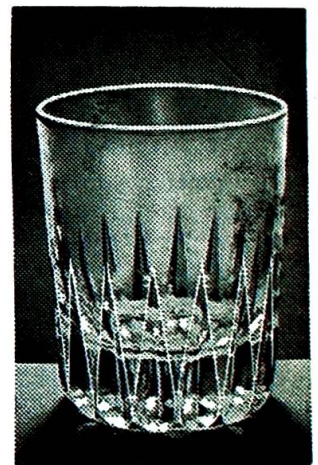

Jens J. Andersen

TOYENGT 2 0-10

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Poctofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

..Et alle tiders all-round glass...
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

SUPERSTAR

Den meget omtalte Jesus-filmen *Jesus Christ Superstar* har hatt sin Norges-premiere. Rocke-operæen av samme navn som filmen er bygget over, ble av forskjellige årsaker aldri fremført her i landet, men filmen er det ingen grunn til å gå glipp av. For la det være sagt med én gang: det er blitt en artig film ut av det.

Selve Jesu lidelseshistorie er selvsagt blitt sterkt bearbeidet. Ved siden av Jesus selv, er de sentrale skikkelsene Judas og Maria Magdalena. De står begge sterkt personlig engasjerte i mannen fra Nasaret, men de trekker forskjellige konklusjoner av sitt engasjement. Judas står splittet mellom hengivenhet overfor personen Jesus og det som han ser på som en uheldig utvikling av selve «Jesus-bevegelsen», nemlig tilhengerens overdrevne dyrkelse av Mesteren, som i følge Judas er «just a man», som han synger i en ganske gripende sang. Maria fra Magdala, den omvendte horen, holder også fast ved at Jesus bare er en ganske vanlig mann, men samtidig kan hun ikke fri seg fra følelsen av at han er noe mere, at det rommes et dypere mysterium i hans person.

Nå er imidlertid det svake punktet i filmen egentlig Jesus selv, i *Ted Neeleys* skikkelse. — Det er jo så at å fremstille Jesus fra Nasaret i seg selv er en umulig oppgave, fordi man aldri klarer å sannsynliggjøre den tiltrekningskraft som han må ha hatt også på sine samtidige tilhørere og disipler. Slik blir det også med Jesus-skikkelsen i *Superstar*: denne Jesus virker underlig lite fascinerende, ja, egentlig både uengasjerende og uengasjert, og man sitter igjen med en liten mistanke om at Ted Neeley er blitt valgt mer for sitt lyse hårs og vakre utseendes skyld enn på grunn av noen særlige gaver som skuespiller. Men paradoksalt nok kan muligens dette være en fordel. Det at Jesus-

TED NEELEY I CIC-FILMEN
JESUS CHRIST SUPERSTAR

skikkelsen er så lite sannsynlig og i grunnen så uten pretensjoner gjør ham til et slags vandrende ikon, og man forstår bedre at det her ikke dreier seg om noe forsøk på å gjengi eller gjenskape «den historiske Jesus».

Filmen byr på et mylder av festlige og gripende opptrinn; de første er nok i flertall. Det er i disse opptrinnene at musikken og fremfor alt sangtekstene kommer til sin rett. Tekstforfatteren *Tim Rice* har her gjort et glimrende arbeide med å «oversette» til dagens språkbruk følelser og stemninger fra en fjern og ofte overdrevent sakralisert fortid. «Reporterne» som «intervjuer» Jesus etter arrestasjonen, apostlenes naivt selvglade sang om hvor fint det er å være apostel, Annas' og Kaifas' komplottende duetter, — alt dette er fremragende showkunst. Og noe særlig dypere går

vel heller ikke filmen: den forblir et stykke dyktig show, som morer og underholder. Det religiøse aspektet kan selvsagt ikke holdes utenfor i en film som denne, men det er vel i grunnen det minst sannsynlige og det mest uekte ved den. Jesu samtale med Gud i Getsemane formår ikke å overbevise om noen besettende trang til å utforske Guds mysterier. Det eneste punktet hvor egentlig troen kommer inn i bildet, er i sluttscenen hvor man ser skuespillerne pakke sammen sine rekvisita og gå inn i bussen. I det de går inn døren, snur «Maria Magdalena» og «Judas» seg og stirrer halvt undrende opp mot høyden hvor Kristi ensomme kors står mot himmelen. Dette undrende blikket over hva det er de har vært med på, sier mer om troens Jesus enn to timers underholdende og festlig Jesus-show.

P. H.

KATOLSK STUDENTLAG

Høstsemesteret 1973.

Torsdag 18. oktober kl. 19.30:

KRISTEN ABORTLOVGIVNING?

Debatt innledet av Anna Louise Beer og pater Raulin o.p.

Torsdag 15. november kl. 19.30:

JOHAN FALKBERGET PÅ NÆRT HOLD. Ved lens Ludvig Høst.

Lørdag 8. desember kl. 19.30:

SEMESTERFEST MED GENERALFOR-SAMLING.

Før møtene feires messen kl. 18.30 i St. Dominikus kirke.

Møtene holdes i Klubbrommet hos Dominikanerne, Neubergrt. 15, Majorstua. Tlf. 55 07 71.

Arbeidsgruppe:

Klaus Andersen.

Ina Andresen.

Anders Bjørnson.

Elisabeth Grenness.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.